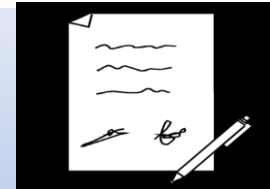

Puhevammaisten tulkkauspalvelu

YK:n vammaisten henkilöiden ihmisoikeussopimus

Jokaisen YK:n sopimuksen hyväksyneen maan on omilla kansallisilla laillaan ja tukitoimilla edistettävä ihmisoikeuksien toteutumista. Yleissopimuksen periaatteena on vammaisen henkilön itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, yhdenvertaisuus kaikilla elämän osa-alueilla, sekä täysimääräinen osallistuminen ja osallisuus yhteiskuntaan.

Periaatteiden toteutuminen edellyttää, että vammaisilla ihmisillä on vapaus, kyky ja mahdollisuus tehdä valintoja ja vaikuttaa oman elämänsä suuntaan. Edistämällä vaihtoehtoisten kommunikaatiomenetelmien käyttöä mahdollistetaan ihmisoikeuksien toteutuminen.

SUOMEN VAMMAISPOLIITTINEN OHJELMA (2010-2015)

Ohjelman tavoitteena

- On siirtää tulkkauspalvelu Kelan järjestämisvastuulle niin, että turvataan palveluiden laatu, riittävyys, saatavuus ja kehittäminen.
- On turvata vammaisten henkilöiden mahdollisuus käyttää tulkkauspalvelua eri asioimistilanteissa. Oikeus oman kielen käyttöön on oleellinen osa itsemääräämisoikeutta ja valinnanvapautta.
- On huomioida olemassa olevan tiedon muokkaaminen vammaisten henkilöiden saataville.

Ohjelma sisältää useita toimenpiteitä, joiden tavoitteena on varmistaa vammaisten henkilöiden itsemääräämisoikeuden, valinnanvapauden, oman tahdon, ilmaisunvapauden ja yksilöllisyyden toteutuminen eri ikäkausina yhdenvertaisesti muiden ikätovereiden tavoin.

Puhevammaisten tulkkauspalvelua määrittelevät

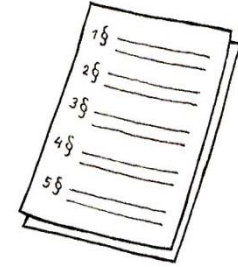
Laki ja asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista

Kuntien velvollisuus on kustantaa sopeutumisvalmennuksena kommunikaatio-opetusta ja kommunikaatioympäristön päivitystä (määrärahasidonnainen). Lain mukaan sopeutumisvalmennusta on vammaisen henkilön tai hänen lähiyhteisönsä neuvonta, ohjaus ja valmennus.

Terveydenhuoltolaki

Vammaisille henkilöille tulee järjestää lääkinnällisenä kuntoutuksena apuvälinepalvelut, joihin sisältyy kommunikointitavan arviointi ja mahdollinen apuvälineen hankinta.

JATKUU

Perustuslaki

Ketään ei saa ilman hyväksyttävää syytä asettaa eri asemaan kielen tai vammaisuuden perusteella. Lain mukaan vammaisuuden perusteella tulkitsemisapua tarvitsevien palveluista säädetään lailla.

Hallintolaki

Viranomaisten tulee käyttää tulkkia viranomaisten puolelta vireille tulevissa asioissa, jos asiakas ei vammansa tai sairautensa puolesta voi tulla ymmärretyksi.

Perusopetuslaki

Perusopetuksen tavoitteena on edistää tasa-arvoisuutta sekä turvata riittävä yhdenvertaisuus. Opetusta pitää järjestää oppilaan omalla kielellä.

JATKUU

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä Potilaan asemasta ja oikeuksista

Ammattihenkilöstöä ohjataan käyttämään tulkkia, jos asiakas ei aisti- tai puhevammansa tai muun syyn vuoksi voi tulla ymmärretyksi käyttäessään julkisia tai yksityisiä sosiaali- ja terveystalveluita. Tulkkia tulee käyttää aina, jos henkilöstö ei hallitse asiakkaan käyttämää kieltä.

- Laki ei velvoita heitä järjestämään tulkkauspalvelua vaan heidän tulee hoitaa tulkkaaminen mahdollisuuksiensa mukaan

Tulkkauspalvelut terveydenhuollossa

Tulkkauspalvelut terveydenhuollon vastuulla

- Kun he lähettävät potilaalle kutsun toimenpiteeseen, röntgeniin yms. Ja heillä on tiedossa potilaan tarve tulkkaukseen
- Kun potilas joutuu viipymään sairaalassa pidempään ja tulkkauksen tarve on hoitavan tahon tiedossa, on heidän vastuullaan järjestää tulkkauspalvelu
- Terveydenhuollosta tilataan tulkki ns. kolmannen tahon tilauksena, jolloin kustannusvastuu on heillä

Tulkkauspalvelut menevät asiakkaan oman henkilökohtaiset tulkkauspalvelun (Kela) kautta

- Asiakas itse varaa lääkäriajan terveyskeskukseen tai yksityiselle lääkärille, on hänen tilattava tulkki tulkkauspalvelun kautta
- Asiakas joutuu sairaalaan, ensiapuun yms. hätätilanteessa, tilaa hän itse tulkin itselleen

LAKI VAMMAISTEN HENKILÖIDEN TULKKAUSPALVELUSTA (133/2010)

Laki astui voimaan 1.9.2010 ja samalla palvelun järjestäminen siirtyi Kelan vastuulle.

Puhevammaisella henkilöllä on oikeus saada vähintään 180 tulkkaustuntia kalenterivuoden aikana. Lisätunteja voi saada yksilöllisen tarpeen perusteella.

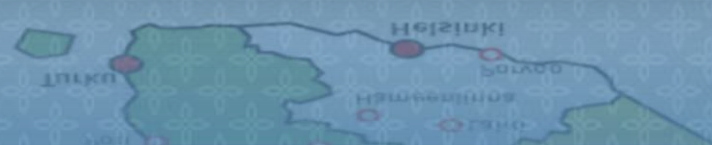
Tulkkaustilaus voi sisältää vähäistä kommunikaatiomateriaalin valmistamista.

Puhevammaisella henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, jolla on kuulovamma, kuulonäkövamma tai puhevamma.

Tulkkauspalvelun asiakkaat voivat olla esimerkiksi autistisia tai asperger-henkilöitä, kehitysvammaisia, cp- vammaisia

Tulkkauspalvelun välityskeskukset ja niiden sivupisteet

- Välityskeskus
- Sivupiste
- Etelä-Suomen välitysalue
- Lounais-Suomen välitysalue
- Länsi-Suomen välitysalue
- Itä-Suomen välitysalue
- Pohjois-Suomen välitysalue

Tulkkauspalvelua hakiessa Sinulla

täytyy olla käytössä toimiva kommunikaatiokeino, jolla pystyt ilmaisemaan itseäsi arkipäivän tilanteissa.

viittomakieli tai tukiviittomat

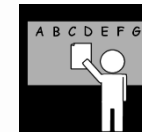
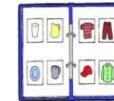
kuvakommunikaatio

tuettu kommunikaatio

kirjoittaminen

esinesymbolit

epäselvä puhe

Tulkkauspalvelua voit hakea

Työhön

Opiskeluun

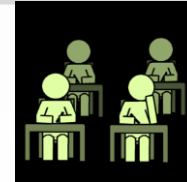
Asiointiin

**Harrastamiseen
tai virkistykseen**

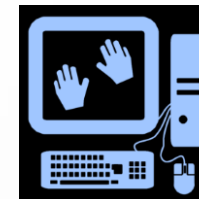
Jatko-opintoihin

Matkustamiseen

**Tulkkaus voidaan järjestää myös
etätulkkauksena.**

PALVELUN HAKEMINEN

Tulkkauspalvelua haetaan Kelasta,
Vammaisten Tulkkauspalvelukeskuksesta.

Haku- ja asiakasprofiililomakkeita saa kaikista Kelan
toimistoista ja palvelupisteistä, ja ne voi myös tulostaa internetistä.

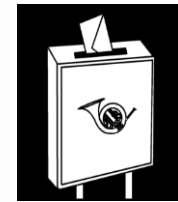
Tulkkauspalvelua haetaan lomakkeella TU 1 Vammaisen
henkilön tulkkauspalveluhakemus .

Hakemukseen on liitettävä

- sosiaali- tai terveydenhuollon asiantuntijan tai muun
asiantuntijan lausunto hakijan tulkkauspalvelun tarpeesta ja vamman laadusta
- Kelan asiakasprofiililomake. (TU 11 profiililomake) Asiakasprofiilissa kerrotaan
muun muassa millaisia kommunikointikeinoja hakija käyttää ja millaista
tulkkausta hän tarvitsee.

jatkuu

Postita hakemus osoitteeseen Kelan Vammaisten
Tulkkauspalvelukeskus, Peltolantie 3, 20720 Turku

Tai palauta se lähimpään Kelan toimipisteeseen.

- Oikeutta palveluun haetaan tavallisesti vain kerran, mutta lisätunteja, opiskelutulkkausta ja tulkkausta ulkomaanmatkalle on haettava erikseen.
- Tulkkauspalvelupäätös lähetetään hakijalle kirjallisena postitse.
- Myös lisätunneista, opiskelutulkkauksesta ja ulkomailla tapahtuvasta tulkkauksesta lähetetään päätös postitse.
- Päätöksen mukana toimitetaan ohjeet, kuinka käyttää puhevammaisten tulkkauspalvelua

Kuinka tilaan tulkin?

Tekstiviestillä		020 634 5562
Sähköpostilla		ita-suomi@tulkkitilaus.fi
3G- puhelimella		020 634 5564
Käymällä välityskeskuksessa (Itä-Suomen välityskeskus)		Vuorikatu 26 A, 6.krs, 70100 Kuopio Avoinna ma klo 8.00–10.00 ti klo 11.00–13.00 to klo 15.00–17.00 pe klo 8.00–10.00
Soittamalla		020 634 5560
Faksilla		020 634 5563
Tekstipuhelimella		020 6345 561

Tilauksen yhteydessä ilmoita välityskeskukseen

Oma asiakasnumero, nimi tai henkilötunnus

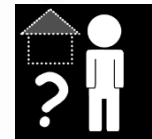
1234--
→

Tulkkauksen päivämäärä, sekä alkamis- ja päättymisaika

Tulkkauspaikan tarkka osoite ja kunta ja paikka, jossa asiakas tapaa tulkin

Tilaisuus, johon tulkki tilataan, esimerkiksi kokous, lääkärisäkäynti

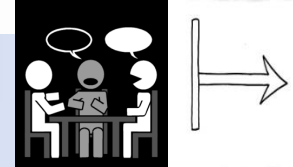

Mistä tulkki saa tulkkaustilanteeseen liittyvää materiaalia, jos sitä on saatavilla etukäteen

Muut tilaukseen liittyvät lisätiedot

Tulkkauspalvelun aloittaminen

- Välityskeskus lähettää vahvistuksen tilauksesta, sillä yhteydenottotavalla, jonka olet ilmoittanut asiakasprofiilissasi. Muista ilmoittaa peruuntumiset Välityskeskukseen!
- Välityskeskus pyrkii ilmoittamaan sinulle tulkin löytymisestä viiden päivän kuluessa siitä, kun se on ottanut tilauksen vastaan, tai viimeistään kolme päivää ennen kuin tarvitset tulkkia.
- Koska puhevammaisella asiakkaalla tulkkaukseen liittyy usein erityisiä tarpeita, erilaisia kommunikointikeinoja ja niiden yhdistelmiä, hänelle voidaan muodostaa niin sanottu tulkkirinki, jossa voi olla esim. 2-4 asiakkaalle tuttua tulkkia. Ringistä asiakas saa aina sellaisen tulkin, joka on perehtynyt hänen kommunikointikeinoihinsa. Asiakas ei kuitenkaan voi toivoa aina samaa, tiettyä tulkkia.
- Kun asiakas aloittaa ensimmäistä kertaa tulkkauspalvelun käytön, tulkki käy asiakkaan kanssa läpi mitä tulkkauspalvelu on, mitkä ovat tulkin tehtävät, miten tulkki tilataan ja muut käytännön asiat.
- Myös uuden tulkin on tarpeen tutustua asiakkaaseen ja hänen kommunikointikeinoihinsa ja apuvälineisiinsä ennen ensimmäistä tulkkaustilannetta. Tulkin voi perehdyttää asiakas itse tai asiakas yhdessä jonkun hänen kommunikointikeinonsa tuntevan henkilön kanssa.

Päivystävä Välityskeskus

Vastaanotetaan ja välitetään kiireellisiä tulkkaustilauksia; terveyttä tai turvallisuutta uhkaava tilanne.

Ottaa vastaan myös samaa iltaa tai seuraavaa päivää koskevia tilauksia sekä saman illan ja seuraavan päivän tulkkauksia koskevat muutokset ja peruutukset.

Yhteystiedot ja aukioloajat

Puhelin: 020 634 5598

Tekstiviestit: 0206345599

Sähköposti: paivystys@tulkkitylaus.fi

Avoimna

ma klo 16-21

ti klo 16-21

ke klo 18-21

to klo 16-21

pe klo 16-21

la klo 10-16

su klo 12-16

Tulkkauspalvelu on...

Tulkkausta arkielämän vuorovaikutustilanteissa - ei kuntoutusta, henkilökohtaista avustamista, puheterapiaa tai muuta Sinua tukevaa palvelua. Näihin tehtäviin on omat ammattilaiset Sinua varten.

Tulkkaamista niin, että Sinä tulet aina kaikissa tilanteissa ymmärretyksi ja kuulluksi. Tulkki huolehtii, että ymmärrät mitä sinulle sanotaan.

Tulkkaamista – ei puolesta päättämistä. Tulkki huolehtii siitä, että asiakkaan aloitteenteko- ja itsemääräämisoikeus säilyy. Hän ei puhu asiakkaansa puolesta, vaikka tietäisikin viestin sisällön, ellei niin ole asiakkaan kanssa etukäteen sovittu.

Joskus Sinun keskustelukumppanille uutta. Siksi ennen uusien ihmisten kohtaamista kannattaa sopia, miten heille kerrotaan tulkkauspalvelusta. Sinun lisäksi on hyvä esitellä tulkkinasi toimiva henkilö ja kerrottava hänen roolistaan tilanteessa.

Asioista sopimista, niin että Sinun on mahdollista saada hyvää palvelua. Jos sinun on vaikea ymmärtää puhuttua kieltä voit huomauttaa tulkin välityksellä keskustelukumppanille, että et ole ymmärtänyt asiaa. Voitte myös sopia yhteisen merkin, joka tarkoittaa, että tulkki pyytää sinun keskustelukumppania toistamaan sanomansa.

Tulkkauspalvelu on...

Arvioimista. Tulkkauspalvelutilanteen lopussa asiakas ja puhevammaisten tulkki käyvät tarvittaessa palautekeskustelun, jossa selvitetään tilanteen sujuminen ja yhteistyön onnistuminen. Olipa palvelu hyvää huonoa, niin asiasta on hyvä keskustella ja miettiä yhdessä ratkaisua tilanteeseen

myös
puheluiden soittamista kanssasi,

hakemusten täyttämistä,
sähköpostin ja kirjeiden kirjoittamista,
sinun sanomisesi tulkkauksesta toisille tai toisten puheiden
kääntämistä sinun kielelle

Puhevammaisten tulkki...

- noudattaa vaitiolovelvollisuutta tulkkauspalvelutehtävän aikana ja sen ulkopuolella
- ei käytä henkilökohtaiseksi hyödykseen mitään tulkkauspalvelun yhteydessä tietoonsa tullutta
- ottaa vastaan vain toimeksiannon, johon hänellä on tarpeellinen tieto ja taito; hankkii asianmukaista tietoa ja asiantuntijoiden ohjausta
- toimii tulkkauspalvelun verkostossa; valmistautuu tehtävänsä
- ei ota vastaan toimeksiantoa, jonka voidaan katsoa haittaavan palvelua, muita tulkkauspalvelun työntekijöitä tai yhteistyötahoja
- toimii tulkkauspalvelutehtävässä ja toimeksiannon yhteydessä moitteettomalla tavalla
- ei anna henkilökohtaisten asenteidensa, mielipiteidensä tai muun tulkkauspalvelutehtävään kuulumattoman seikan vaikuttaa tehtävässä
- tulkki tulkkaa viestit sellaisenaan aina kun ne ovat suoraan tulkattavissa ilmaisumuodosta toiseen
- käyttäessä eri ilmaisumuotojen välistä tulkintaa ei vaikuta viestin sisältöön; tarkistaa tulkintansa oikeellisuuden asiakkaalta aina kun se on mahdollista
- huolehtii aina, että asiakkaalla säilyy aloitteenteko ja itsemääräämisoikeus

Lähteet

- Vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelut (www.kela.fi/vatu)
- Suomen vammaispoliittinen ohjelma (2010-2015)
- www.papunet.fi
- www.sosiaaliportti.fi, Vammaispalvelujen käsikirja
- www.finlex.fi
- Merja Rautio-Rajala, lakimies, Kelan terveysosasto